Poštnina plačana v gotovini

Leto LXII. Štev. 193

V Ljubljani, v ponedeljek 26. avgusta 1929.

Cena Din 1·—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

„Zeppelin“ pristal ob 14 uri v Los Angelesu

Zrakoplov je preletel v 68 urah Tihi ocean in dosegel nov hitrostni rekord - Amerikanci navdušeno pozdravljajo prihod zrakoplova

—Newyork, 26. avgusta. Po silnem viharju, ki ga je moral prebroditi Zeppelin v petek zvečer je nadaljeval nato polet proti ameriški obali v najlepšem vremenu, ki mu je omogočilo povprečno brzino 150 km na uro. Ker je vel med poletom ves čas lahen zapaden veter, ki se je precej močno opiral na obod zrakoplova je le ta letel samo s štirimi motorji ter prištedil veliko množino goriva. Razpoloženje na krovu je bilo med poletom sijajno in je tako posadka, ka kor potniki s polnim zaupanjem zrla v končni uspeh poleta preko Tihega oceana. Zrakoplov je letel skoro ves čas kakih 400 m visoko nad morsko gladino in ubiral vedno bolj južno smer, ker so poročale vremenske postaje ameriške mornarice, da vladajo v višini Seattla veliki viharji.

Po brezžični brzojavki s krova zrakoplova se je nahajal ta davi ob 1. uri srednjeevropskega časa še 200 kilometrov daleč od Point Rejesa, ki ga je preletel med streljanjem obrežnih topov ob 2.45 minut srednjeevropskega časa s čimer je dosegel ameriško obalo in preletel ogromno razdaljo Tihega oceana.

V pičlih 20 minutah je preletel pot do San Francisca, kjer se je pojavila njegova ponosna kontura na nebu baš v trenutku, ko je pričelo zahajati solnce. »Zeppelin« je plul 200 metrov visoko in izvesil veliko nemško državno zastavo ter dvakrat obletel Golden Gat. Okoli zrakoplova je letelo v klinasti formaciji 14 težkih bombarderskih letal ameriške mornarice in pet letal časopisnih in filmskih podjetij, iz katerih so filmali prihod zračnega orjaka.

— *Los Angeles, 26. avgusta. »Grof Zeppelin«, je danes prispel nad Los Angeles ob 9.30 srednjeevropskega časa. Ker so za pristanek precej neugodne vremenske prilike, je zrakoplov javil, da bo še letel proti Salton jezeru in se šele po povratku privezal na stolp za pristanek. Na letališču vlada ogromno veselje radi prihoda zrakoplova, ki je preletel razdaljo med Tokijem in San Franciscom v 68 urah ter postavil s tem svoj nov hitrostni rekord. Obenem je tudi kot prvi preletel Tihi Ocean.*

»Zeppelin« bo pristal v Los Angelesu po zadnji brzojavki, ki jo je oddal na povratku od Salton jezera danes ob 14. uri srednjeevropskega časa.

— *Tokio, 26. avgusta. Od šestih golobov pismonošev, ki jih je vzel s seboj na »Zeppelinov« polet preko Tihega oceana neki japonski novinar, je priletelo v redakcijske prostore njegovega lista 5 golobov s sporočili o poteku poleta preko Oceana.*

— San Francisco, 26. avgusta. **V hipu, ko je zrakoplov »Grof Zeppelin« letel nad mestom, so pričele v pristanišču tuliti vse sirene tam vsidranih parnikov in pozdravljati s tem njegov prihod. Tisoči in tisoči avtomobilov so po ulicah opozarjali s hupami na prihod »Grofa Zeppelina«. Ob 2.45 srednjeevropskega časa je zrakoplov plul nad velikim bulvardom Market Streetom, kjer so množice navdušeno pozdravljale dr. Eckenerja.**

Ob 3.45 je »Grof Zeppelin« preletel mesto Santa Cruce. Mnogoštevilni reflektorji so bili pripravljeni, in razsvetlili vso okolico, ko se je pojavil zrakoplov, ki je letel v smeri proti Los Angelosu. V Los Angelosu je zbrana na letališču nepregledna množica ljudi, ki neprestano pričakuje prihoda »Zeppelina«. Okoli 100 aeroplanov kroži nad mestom, da veličastno pozdravi »Grofa Zeppelina«.

Kriza vinogradništva

Ogromne količine neprodanega vina v Dalmaciji. — Na anketi vinogradnikov v Splitu se je razpravljalo o naši vinski krizi. — Zahteve vinogradnikov.

— *Split*, 26. avgusta. Včeraj so se v Splitu sestali zastopniki vinogradnikov iz vse Dalmacije, večinoma iz severne, h anketi o odpravi vinske krize. Anketi je predsedoval komisar oblastne samouprave Mikačić, navzoči pa so bili tudi pomočnik finančnega ministra Gospodnetić, načelnik ministrstva za kmetijstvo Stojković, zastopnika ministrstva za promet in trgovino ter zastopnika hercegovskih in slovenskih vinogradnikov.

Konferenca se je pretvorila v javno skupščino in je značilno, da je na njej govoril tudi neki dalmatinski vinogradnik, ki ima nad 160.000 hl neprodanega vina, kar predstavlja vrednost 40 milijonov Din.

V početku zborovanja je predlagal predsednik, naj se odpošlje kralju pozdravna brzojavka, kar je bilo sprejeto s splošnim odobravanjem. Zatem je načelnik ministrstva za kmetijstvo Stojković v svojem strokovnem govoru obrazložil vzroke vinske krike, zastoja izvoza vina v inozemstvu in konzuma v državi. Povdarjal je potrebo zaključitve dobrih trgovskih pogodb z državami, ki bi mogle konzumirati naše vino in povečanje konzuma doma. Da se poveča konzum, bi bilo izvesti potrebne ukrepe za pocenitev prodaje vina, kajti pri nas znaša konzum vina le 29 l na leto za posamezника. Za njim je govoril kmetijski strokovnjak Mato Gubanović, ki je navedel, da znaša izvoz vina iz Dalmacije samo šestino predvojnega, dočim znaša produkcija 800.000 do milijona hl na leto. Izrazil je mnenje, da bi se vinogradnikom moglo najbolje pomagati, če bi se vino prekuhavalo za žganje. Kot ukrepe za olajšanje vinske krize je navedel ukinjenje trošarine na vino, znižanje prevozne železniške tarife za vino ter dajanje premij za posamezna vina. S številkami je dokazal, da je kozum vina v Splitu padel, odkar sta bila uvedeni državna in oblastna trošarina. V imenu hercegovskih vinogradnikov je njihov zastopnik izjavil, da je vinska kriza prav tako kakor v Dalmaciji občutna tudi v Hercegovini, ter je zahteval, naj se odpravi vsaka trošarina na vino, zniša prevozna tarifa za 50 odst. in dovoljujejo vinogradnikom posebne premije. Naglašal je nadalje potrebo, naj se pri naših konzulatih v državah, v katere smo prej prodajali svoje vino, osnujejo reklamne agencije.

Pomočnik finančnega ministra Gospodnetić je izrazil mnenje, da trošarina ni kriva vinske krize. Na podlagi številk o porabi vina v Beogradu in Novem Sadu, je dokazoval, da se je v teh dveh mestih popilo letos več vina kakor lani. Država je izenačila oblastne trošarine in se tudi za eno in isto vino ne plačuje večkratna trošarina. Po njegovem mnenju se trošarine ne bodo ukinile.

Tajnik trgovske in obrtniške zbornice Bošković je naglašal, da je vino obremenjeno z davščinami v višini 70 odst. svoje vrednosti, kar dejansko povzroča vinsko krizo.

V imenu vinogradnikov na otoku Visu je njihov zastopnik Borčič predlagal resolucijo, ki zahteva uveljavljenje novega vinskega zakona še pred letošnjo trgatvijo, s katerim naj bi se prepovedalo izdelovanje umetnega vina, nadalje odpravo vinske trošarine, dovoljenje svobodne prodaje na malo v vseh krajih države, vzpostavitev ukinjenih pristaniških tarif za prevoz vina z otokov, znižanje železniške prevoznine za vino, zaključitev ugodnih trgovinskih pogodb, osnovanje posebne vinogradniške zbornice v Dalmaciji ter rešitev agrarnega vprašanja.

V imenu vinogradniškega društva za Slovenijo je inž. Zupančič izjavil, da preživlja Slovenija letos eno največjih vinskih kriz. V Sloveniji so kleti polne vina, čeprav je bilo lani uničene 30 odst. letine. Slovenski vinogradniki žele, da bi se trošarina znižala na največ 1 Din za liter, nadalje, da bi se obdavčile tudi brezalkoholne pijače, da bi se čimprej uveljavil novi vinski zakon in prepovedalo izdelovanje umetnih vin.

Dalmatinski vinogradnik Fran Ivanišević je povdarjal krivico enake mere za vse pokrajine, za bogate in pasivne. Dalmacija, Hercegovina in Črna gora potrebujejo posebnih olajšav, ker so pasivne pokrajine. Govorili so še mnogi drugi vinogradniki, nakar je bilo zborovanje ob 1.30 popoldne zaključeno. Pred zaključitvijo je bil izvoljen odbor 26 delegatov iz vseh krajev, ki so se ob 6. popoldne sestali v prostorih trgovske zbornice, ter stilizirali vse predloge za ublažitev vinske krize, ki so bili navedeni na konferenci in ki bodo dostavljeni pristojnim ministrstvom.

Velika neurja po vsem Balkanu

Nalivi so povzročili veliko škodo v južni Srbiji, ki pa je vendar manjša, kakor so javljale prve vesti iz Skoplja

Beograd, 26. avgusta. Zadnje neurje je povzročilo veliko škodo ne samo v Skoplju, temveč tudi v njegovi bližnji in daljni okolici. Po prvotnih poročilih je neurje uničilo 800 hiš. Kakor se sedaj doznava, je voda porušila 200 do 300 hiš, okoli 800 do 900 pa tako razdejala, da jih ni mogoče več uporabljati. Razdejana je bila tudi železniška proga med Gjevgjelijo in Skopljem, kamor so bili takoj odposlani delavski oddelki s tehničnim osobjem.

Beograd, 26. avgusta. Kakor poročajo iz Skoplja, je bila tamkaj organizirana akcija za pomoč oškodovancem prizadetim od poplave. Oblasti so prebivalstvu prepovedale vrniti se v napol porušene hiše, ker obstoja nevarnost, da popolnoma razpadejo. Komanda tretje armije je dala na razpolago prizadetemu prebivalstvu poljske kuhinje za pripravljanje jedi. Po uradnih poročilih škoda v Skoplju in južni Srbiji, ki so jo povzročila neurja in poplave, ni tako velika, kakor so prvotno poročali listi. V žegligovskem srezu je voda pokvarila betonski most v dolžini 20 m, vendar pa je že popravljen in vzpostavljen začasen promet. Istotako je voda poškodovala v vasi Orašcu most čez reko Pčinijo. Porušenih je tudi več drugih manjših mostov. V veleskem srezu je strela udarila v neko hišo, ki je pogorela do tal. Strela je ubila tudi gospodarja. V donjepološkem srezu se je razlil potok Poroj preko ceste Tetovo—Kačanik, jo poškodoval na več krajih in odnesel tudi nekaj mostov. Prve vesti o škodi v Skoplju so pretirane. Voda je porušila največ okoli 100, večinoma starih, napol razpadlih turških hiš. Uradna komisija je ugotovila, da škoda ni večja kakor 2 do 3 milijone dinarjev. Tudi vse vesti o človeških žrtvah so bile pretirane. Škoda ni niti približno tolika, kakor se je v prvem hipu mislilo.

Beograd, 26. avgusta. Kakor objavlja ministrstvo za promet na podlagi poročil iz Niša, je bila železniška proga vsled nalivov včeraj prekinjena na 3 mestih. Pri Džepu je voda nanesla na progo gramoza v dolžini 200 m in do 2 m visoko. Pri km 318 je istotako voda naplavila na progo kamenja in peska v dolžini 200 m in 1 m visoko. Pri km 362 je naplavila na progo zemlje v dolž. 100 m. Naliv je tudi drugače progo močno poškodoval. Iz Niša je bilo odposlano na prizadeta mesta delavstvo, da progo očisti in popravi. Potniški promet se vrši na omenjenih mestih s prestopanjem.

Bitolj, 26. avg. V soboto okoli 7.45 se je utrgal oblak nad Bitoljem. Ulica Kralja Petra se je mahoma spremenila v mogočno reko. K sreči je trajal naliv le četrt ure in ni povzročil mnogo škode.

Čačak, 26. avgusta. Že nekaj dni dežuje v vsej raški oblasti. Padala je tudi toča, ki je povzročila veliko škodo. V petek ponoči se je ogromna količina vode izlila v plodno Dragačevo. Povzročena škoda se ceni na milijon dinarjev. Plodno Dragačevo se je v nekaj minutah izpremenilo v pravo pustinjo. Vihar je odkrival strehe in povzročil prebivalstvu ogromno škodo. Ploha je popolnoma uničila mirosaljačko občino in zlasti selo Dragovac, kjer ni od letine ostano ničesar. Veliko škodo trpe tudi sela Guč, Rot, Kotraž in vse Gornje Dragače.

Beograd, 26. avgusta. Kakor poročajo iz Sremske Mitrovice, je v sobotni noči bilo tamkaj silno neurje z močnimi nalivi, ki so povzročili veliko škodo na polju.

Sofija, 26. avgusta. Bolgarska brzojavna agencija javlja, da ze v soboto po vsej Bolgarski močno deževalo tako, da je bil ponekod vsled nalivov prekinjen promet, ki pa je že vzpostavljen. Silni nalivi so bili zlasti v predelu Radomirja, kjer sta po časopisnih vesteh dve vasi poplavljeni. Utonilo je pri tem 15 oseb, poginilo pa je tudi mnogo živine. Dež še ni prenehal.

Pouk se na osnovnih in meščanskih šolah prične 16. septembra

Prosvetni šef ljubljanskega velikega župana g. dr. Davorin Lončar uradno poroča: Z odlokom ministra prosvete O. M. broj 65102, z dne 23. avgusta 1929, se prične pouk na osnovnih in meščanskih šolah letos dne 16. septembra 1929.

O otvoritvi pouka na srednjih šolah prosvetni šef ni prejel nikake odločitve.

Jeseničani!

Westfalski Slovenci dospo na Jesenice jutri 27. t. m. z brzovlakom ob 17.50. Narodna društva in sokolska godba jim bo priredila svečan sprejem. Jeseničani, udeležite se sprejema polnoštevilno ter pokažite, da znate sprejemati tudi svoje ljudi.

V sredo 28. t. m. se bodo izletniki odpeljali na Bled, kjer jim bodo pripravili Blejčani pod vodstvom župana Rusa in zdraviliške komisije istotako svečan sprejem. S popoldanskim vlakom se odpeljelo v Ljubljano, kamor dospejo ob 16.43. Na glavnem kolodvoru jim bodo priredila narodna društva sprejem in jih pogostila.

Odbor za sprejem westfalskih Slovencev.

Pomorska razorožitvena konferenca

Washington, 26. avgusta. Iz poučenega vira javljajo, da bodo Francija, Italija in Japonska povabljeni od strani Anglije in Zedinjenih držav Severne Amerike na razorožitveno konferenco, čim bodo razgovori med generalom Dawesom in ministrskim predsednikom Macdonaldom zaključeni. Brž kone bo Anglija velesile povabila na konferenco v London.

»Rumeni ptič« v Varšavi

Varšava, 26. avgusta. Francosko-prekooceansko letalo »Rumeni ptič«, ki je včeraj ob 11. startalo v Pragi, je pristalo v Varšavi ob 13.40. Danes je odletelo v Rigo. Včeraj so francoski letalci položili venec na grob ponesrečenega poljskega prekooceanskega letalca Idzikovskega.

Poset angleške vojne mornarice

Kotor, 26. avgusta. Po poročilu z Malte bo priplulo v prvi polovici septembra v Boko Kotorsko angleško sredozemsko brodovje, ki bo ostalo v Tivatu in v Boki Kotorski šest dni.

Priprave avstrijskih socijalistov za borbo z Heimwehrom

Globok odmev razkritij o pripravah avstrijskih nacijonalistov za izvedbo državnega udara — Socijalisti bodo nastopili z vsemi sredstvi proti uvedbi nacijonalistične diktature

— **Dunaj**, 26. avgusta. **Senzacijonalna razkritja dunajskega dobro informiranega dopisnika »Daily Telegrapha« o ozadju sporov in napetosti med nacijonalističnimi avstrijskimi bojnimi organizacijami, združenimi v »Heimwehru« in socijalističnimi bojnimi organizacijami v »Schutzbundu« so izvala v tukajšnih krogih veliko razburjenje. Krogi blizu vodstva »Heimwehra«, ki so dobro poučeni o vseh njegovih akcijah, ne zanikujejo resnosti odkritij angleškega novinarja ter le pripominjajo, da so v njih nekatere tehnične nepopolnosti, dočim v bistvu odgovarjajo resnici. Tako je izjavil eden voditeljev dolnje in gornje avstrijske organizacije »Heimwehra«, da je trdno odločena napraviti konec socijalističnemu absolutizmu na Dunaju in da hoče združiti na skupni poti zopet avstrijsko provinco s politično in gospodarske prestolnico.**

Ogromno razburjenje pa je povzročilo to razkritje v vrstah socijalistov, ki so imeli včerai nepretrgano posvetovanja, katerih so se udeležili vsi glavni voditelji avstrijskega socijalizma in socijalističnih bojnih organizacij. Na teh sestankih ni prišlo do končnih sklepov in je bilo odločeno, da bo storila socijalistična stranka vse, da očuva red in mir ter dosedanje ustavno stanje s podpiranjem zveznega orožništva in policije, ki je trdno odločena obvarovati avtoriteto državne oblasti. Šele v slučaju, če bi se izkazalo, da sta ti dve državni eksekutivi nezanesljivi, bo posegel socijalistični »Schutzbund« po samoobrambi ter poskušal z vsemi sredstvi preprečiti izpeljavo načrta heimwehrovcev za uvedbo diktature v Avstriji. V tem slučaju upa vodstvo »Schutzbunda« tudi na izdatno pomoč nemških republikanskih bojnih organizacij, združenih v organizaciji »Reichsbanner.«

Ojačenje dunajske policije

— **Dunaj**, 24. avgusta. Vlada je sklenila pomnožiti redarstvo na Dunaju za 2000 oseb, a orožništvo bo opremljeno s 4 tovornimi avtomobili.

Za zaščito naše lesne industrije

Kongres zastopnikov malih žag — Za uvedbo pravilnika o zaščiti domače lesne industrije in malih žag

— *Beograd*, 26. avgusta. Včeraj se je v Beogradu vršil kongres zastopnikov domače šumske industrije in malih žag. Udeležili so se ga mnogoštevilni delegati iz Bosne, Hrvatske in Like, iz Slovenije pa je bil navzoč g. Papler z Bleda. Kongres se je vršil v hotelu »Imperial«. Predsednik Kovačević, ki je zborovanje otvoril, je poleg drugih v svojem govoru pozdravil zastopnika ministrstva za šume in rudnike, načelnika Žarka Miletića, nakar je predlagal, naj se odpošlje pozdravne brzojavke kralju, predsedniku vlade in ministru za šume in rudnike, kar je bilo sprejeto z odobravanjem. Slovenski delegat je pozdravil udeležnike v imenu slovenskih industrijcev. V razpravi so splošno vsi govorniki povdarjali veliko škodo, ki jo povzročajo domači šumski industrijci tuja šumska podjetja. Zlasti pa so povdarjali bojazen, da bo morda umaknjen in da ne bo oživotvorjen pravilnik, ki je bil izdelan za zaščito domače šumske industrije. Naglašalo se je, da velika šumska podjetja podvzemajo razne zakulisne korake z namenom, da bi ovirala oživotvorjenje tega pravilnika in preprečila uspešen razvoj in delo domače industrije. Vsi govorniki so izražali upanje, da bo ta pravilnik oživotvorjen nakar je bila v tem smislu sprejeta resolucija ter kongres zaključen.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.81, Berlin 13.5575, Bruselj 7.9156, Budimpešta 9.9332, Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 8.0042 8.0342 (8.0092), London 275.60—276.40, (276.), Newyork 56.83, Pariz 222.80, Praga 168.09—168.89 (168.49), Trst 296.70—298.70 (297.70).

Efekti: Celjska 170 d., Ljubljanska kreditna 123 zaključ., Praštediona 850 d., Kreditni 170 d., Vevče 130 d., Ruše 275 do 285, Stavbna 50 d., Šešir 105 d.

ZAGREBŠKA BORZA.

Devize: London 275.60—276.40, Newyork 56.715—56.915, Pariz 221.80—223.80, Milan 296.743—298.743, Curih 1094.4—1097.4 Amsterdam 22.81 bl., Berlin 13.5357—13.5657, Dunaj 800.42—803.42, Praga 168.09—168.89, Budimpešta 9.922—9.952.

Efekti: Vojna škoda 406.5—407.5

INOZEMSKE BORZE.

Curih: 25.185, Newyork 519.53, Pariz 20.33 25, Milan 27.17, Madrid 75.45, Berlin 123.715, Dunaj 73.20, Beograd 9.1285, Praga 15.3825, Bukarešta 3.08, Budimpešta 90.60, Sofija 3.76.

„Zlata knjiga ljubljanskih meščanov"

od leta 1865 do potresnega leta 1895.

Prvo meščansko pismo s slovenskim besedilom, ki ga zasledimo v »Zlati knjigi ljubljanskih meščanov«, je izdal ljubljanski magistrat dne 30. oktobra 1865, ko je bil imenovan za častnega meščana mesta Ljubljane narodni prvoboritelj **dr. Lovro Toman.**

»Mi župan in srenjski odbor deželnega glavnega mesta Ljubljane«, tako slove to meščansko pismo — »smo potrdili, da je prejel pismo o častnem meščanstvu ljubljanskem prvoboritelj in pesnik našega naroda **dr. Toman Lovro,** odvetnik, poslanec i. t. d., ker je kot pesnik srca svojih rojakov vnemal za ljubezen do domovine, za skrbno izobraževanje prelepega našega jezika, za svobodo in napredek; dalje ker je kot poslanec krepko in izdatno zastopal pravice svojega naroda ter ni opustil skrbeti tudi na pismenem polju Slovencem za omiko in je vzbudil najimenitnejše narodno društvo »Slovensko Matico«.

Kot častni meščan sledi dr. Tomanu takratni ministrski predsednik grof **Beleredi Rihard,** ki mu je bilo podeljeno ljubljansko častno meščanstvo dne 1. marca 1866 ter izdano meščansko pismo tudi s slovenskim besedilom. Častno meščanstvo mu je pa bilo podeljeno »v znak hvaležnosti za naklonjenost mestu Ljubljani, da so se na prošnjo ljubljanskega magistrata izročila vsa mestna policijska opravila mestni občini ljubljanski.«

Od znanih starih ljubljanskih rodbin naj tudi omenimo, da sta prejela meščansko pismo ljubljanski barvar sukna **Josip Reich** — dne 4. marca 1865 in dne 20. marca 1866 **Pavel Skale.**

Nadalje je občinski svet dne 27. novembra 1867 podelil častno meščanstvo tudi »očetu Slovencev« — **dr. Janezu Bleiweisu,** članu deželnega zbora in odbora, častnemu meščanu mesta Reke, trga Črnomlja, članu občinskega sveta ljubljanskega i. t. d., in sicer »v priznanje njegovega dolgoletnega in vspešnega delovanja za napredek kmetijstva«.

Od številnih Ljubljančanov, katerih potomci še šive v Ljubljani, naj omenimo, da so proti plačilu takse prejeli meščanska pisma med drugimi tudi: **Kozak Ferdinand,** mesar in posestnik — dne 30. aprila 1867, **Perdan Ivan,** trgovec in **Naglas Gašper,** mizar in posestnik — oba dne 18. januarja 1876, **Hinterlechner Karol,** čevljarski mojster — dne 26. oktobra 1877, **Mathian Ivan,** trgovec s pohištvom — dne 1. aprila 1879 in **Dovgan Franc,** mizar — dne 28. junija 1881.

Kot prvemu duhovniku je bilo podeljeno ljubljansko meščanstvo brez takse dne 28. junija 1881 **Gnezdu Ivanu,** takratnemu prefektu »Alojzijevišča« na Poljanski cesti ter poznejšemu profesorju na ljubljanski višji realki.

»Ob priliki 25. profesorske letnice in v posebnem oziru na zasluge, ki si jih je pridobil v tem času za izboljšanje zdravstvenih razmer ljubljanskega mesta«, kakor se bere v meščanskem pismu, »je bilo dne 27. junija 1882 podeljeno meščanstvo **Valentu Alojziju,** medicine in kirurgije doktorju, porodništva magistru, profesorju na učilišču za babice v Ljubljani i. t. d.«

In ko je bila srečno dograjena stolnica v Djakovem, je občinski svet dne 1. oktobra 1882 »v znak neizmernega spoštovanja soglasno izbral za ljubljanskega častnega meščana **dr. Strossmayerja Josipa Jurija,** bosanskega in sremskega vladiko, pokrovitelja južnoslovanske akademije, prestolnega pomočnika Papeške Svetosti i. t. d., z izrazom iskrene želje, da bi prijaznjivost in blagovoljnost slavnega častnega meščana vselej neizpremenjena ostala našega mesta občini«.

Vseučiliškemu profesorju **i. t. d. dr. Mikošiču Francu** je občinski svet dne 16. novembra 1883 — ob priliki njegove 70letnice — podelil častno meščanstvo »v znamenje visokega spoštovanja«.

Ljubljana je znala vedno pravilno ceniti zaslužne narodne duhovnike, ki so posvetili svoje življenje delu za blagor naroda. Tako beremo v »zlati knjigi«, da je dne 14. septembra 1886. prejel meščansko pismo brez plačila takse ljubljanski mestni župnik **Rozman Ivan,** in sicer »v hvaležno priznanje vsestranske blagonosne delavosti, s posebnim ozirom na zasluge, ki si jih je pridobil v dolgi vrsti let za mestno ljubljansko šolstvo, dalje za izredno skrb za župljanske ubožce in za njegov uspešni trud za umetniško okrašenje cerkve Sv. Jakoba«.

Izmed številnih obrtnikov, ki so zabeleženi v »zlati knjigi«, naj tudi omenimo, da je dne 17. junija 1890 postal ljubljanski meščan pokojni **Zalaznik Jakob,** splošno znani pek in slaščičar ter eden prvih članov Ljubljanskega Sokola, mož, ki je ostal zvest sokolskim idejam do svoje smrti.

S soglasnim sklepom je občinski svet v svoji seji dne 29. junija 1890 podelil častno meščanstvo ljubljanskega mesta takratnemu občinskemu svetovalcu **Hribarju Ivanu,** poznejšemu mestnemu županu, ljubljanskemu poslancu, jugoslovenskemu poslaniku, pokrajinskemu namestniku, ministru v pokoju ter sedanjemu občinskemu svetovalcu, in sicer — kakor pravi pismo o častnem meščanstvu — »v priznanje izrednih zaslug, ki si jih je pridobil kot občinski svetovalec ljubljanski ter kot načelnik vodovodnega odseka občinskega sveta povodom naprave mestnega vodovoda v Ljubljani, ter z živo željo, da ostane njegova trudoljubiva delavnost dolgo ohranjena naši mestni občini«.

Prvi in edini cerkovnik, ki ga zasledimo v ljubljanski »zlati knjigi«, je **Benedik Janez,** posestnik in šentpeterski cerkovnik, ki je prejel meščansko pismo dne 1. decembra 1891.

Zahvala ljubljanskih gasilcev

Vsled nezadostnih lastnih sredstev smo bili premorani uvesti nabiralno akcijo za nabavo modernega gasilnega orodja, predvsem pa za odplačilo nove motorne brizgalne, ki je bila blagoslovljena dne 29. junija 1929. Razposlali smo preko 5000 okrožnic na vse pridobitvene sloje mesta Ljubljane. Našemu klicu se je odzvalo le častno število ljubljanskega meščanstva.

Najsrčneje se zahvaljujemo ob tej priliki vsem darovalcem, posebno pa se zahvaljujemo g. oblastnemu komisarju, zavarovalnim družbam, denarnim zavodom, podjetjem in vsem onim, ki so nam priskočili na pomoč z višjimi zneski.

Nismo sicer dosegli zaželjenega namena in še ne moremo smatrati niti nove avtobrizgalne za svojo last, vendar nas je že dosedanji uspeh uveril, da naš trud ni bil zastonj in da še vedno lahko računamo na podporo naših someščanov. Prepričani pa smo, da nam priskočijo na pomoč tudi oni, ki doslej tega še niso storili.

Zagotavljamo, da bomo po zgledu naših prednikov vršili težko in odgovarjajočo gasilsko službo tudi v bodoče z vso vnemo in se oddolžili tako vsem, ki vedo ceniti plemeniti namen organiziranega gasilstva.

Ljubljana, 24. avgusta 1929.

Prvo prostovoljno gasilno in reševalno društvo v Ljubljani.
V imenu odseka za nabavo modernega gas. orodja.
Milko Hojan, t. č. predsednik.

Zlet ljubljanske sokolske župe na Viču

Dne 1. maja t. l. je preteklo 20 let, odkar je bil ustanovljen Sokol na Viču. Ta pomembni jubilej bo viški Sokol svečano proslavil v dneh 31. avgusta s slavnostno akademijo, 14. in 15. septembra t. l. pa z zletom ljubljanske sokolske župe, ki slavi obenem tudi 20-letnico svojega obstoja. Vse priprave za ta dvojni jubilej vodi agilni viški Sokol, sporazumno z župnim starešinstvom in župnim tehničnim odborom, ki mu načeluje stari in preizkušeni sokolski delavec br. Stane Vidmar. Po dosedanjih pripravah sodeč bo to zopet sijajna manifestacija sokolske ideje na Viču. Vsi odseki delujejo mravljično, zlasti živahno je večer za večerom v sokolski telovadnici, kjer se vsi oddelki marljivo pripravljajo za javni nastop in župne tekme.

Spored slavnosti bo v glavnem naslednji: v soboto **31. avgusta** bo ob 20. uri v dvorani Sokolskega doma **»Slavnostna akademija«** v počaščenje bratom ustanoviteljem in odbornikom sokolskega društva s sodelovanjem dramatičnega odseka, sokolskega pevskega zbora in telovadnih oddelkov. Ob tej priliki bo Sokol poklonil bratom ustanovnikom društvene diplome. Na predvečer zleta **14. septembra** bo po ulicah viške občine **bakljada in podoknice** br. ustanoviteljem, v **nedeljo 15. septembra** ob 6. zjutraj župne tekme, ob 9. dop. skušnje na letnem telovadišču poleg osnovne šole na Glincah, ob 11.30 v dvorani Sokol. doma slavnostna občna zbora Sokola na na Viču in sokolske župe Ljubljana. Popoldne ob 13.30 zbor Sokolstva pred Mestnim domom v Ljubljani, nato povorka na Vič, kjer bo viški Sokol sprejel bratska društva pred »Restavracijo« v Rožni dolini, nato povorka po Rožni dolini in Glincah do Sokolskega doma, kjer bo razhod. Točno ob 15.30 pričetek javne telovadbe, nakar sledi narodna veselica s plesom itd. Ves čas bo sodelovala železničarska godba »Sloga« iz Ljubljane.

Bratska sokolska društva ponovno prosimo, naj prijavnice **nemudoma** vrnejo Sokolu na Viču, najkasneje pa do **1. septembra t. l.,** da se zamore vse potrebno ukreniti in preskrbeti za prehrano in ev. prenočišča tekmovalcev. Brate načelnike opozarjamo, da je župni zlet strogo obvezen za vsa župna društva in je njihova dolžnost, da se polnoštevilno udeležijo z vsemi svojimi telovadnimi oddelki, zlasti pa skrbe za to, da bo vse članstvo prišlo na zlet v sokolskem kroju in s prapori. Bratje in sestre, ki nimajo slavnostnega kroja, naj pridejo po možnosti v narodnih nošah. Bratje tekmovalci, sestre tekmovalke in naraščaj, ki se udeležijo župne tekme, morajo biti v Ljubljani oz. na Viču v soboto, 14. septembra, vsi ostali telovadci in telovadke pa v nedeljo 15. septembra do 8. dop. v graderobah v osnovni šoli na Viču, da se zamorejo skušnje pravočasno pričeti. Polovična vožnja po železnici je dovoljena in velja za čas od 13. do 17. septembra t. l. pod običajnimi pogoji. Vsa ostala navodila bodo društva še prejela potom okrožnic od župnega načelništva, pazijo pa naj tudi na objave v dnevnem časopisju. Zdravo!

Tekma letal Male antante

Prihodnji teden bodo velike hitrostne tekme letal Male antante preko Rumunije, Poljske, Češkoslovaške in naše države

Velike letalske tekme Male antante.

Dne 4. in 5. septembra bodo velike letalske tekme, ki se jih bodo udeležile vse države Male antante, med njimi tudi naša. Zanimivo je, da je pripravljalni odbor sklenil, da se smejo tekem udeležiti samo lovski aparati. Baš zato bodo letošnje letalske tekme Male antante izredno zanimive. Tekmovalci se bodo zbirali na letališču pri Bukarešti, kamor bodo tudi naši letalci odleteli te dni.

Naši tekmovalci bodo v četrtek 29. avgusta odleteli iz Novega Sada najprej na letališče v Beograd, odtod pa naprej proti Bukarešti. V Bukarešti na letališču Baneasa bo v dneh 30. in 31. avgusta posebna komisija pregledovala letala in pripustila k tekmam samo one, ki bodo odgovarjala vsem pogojem in predpisom. Ta dva dni se bodo vršile tudi manjše predhodne tekme. Od 1. do 3. septembra bo komisija preiskušala aparate glede na njihovo brzino in sposobnost dviganja, dne 4. in 5. septembra pa bo hitrostna tekma vseh prijavljenih tekmovalcev po državah Male antante in Poljske.

Za prvi dan tekem dne 4. septembra je določen naslednji program:

1. Bukarešta-Jassy (320.633 km). 2. Jassy-Lvov (410.450 km). 3. Lvov-Varšava (336.100 km). 4. Varšava-Krakovo (246.906 km). 5. Krakovo-Praga (419.133 km).

Drugi dan tekmovanj dne 5. septembra bodo tekme na progah:

1. Praga-Brno (176.572 km). 2. Brno-Zagreb 395.146 km). 3. Zagreb-Beograd (361.839 km). 4. Beograd-Bukarešta (454.837 km).

Naši letalci se bodo udeležili tekmovanja s 6 lovskimi letali. Trije so tipa Devoitin D. — 27 z motorji Hispano 500 HP. Izgotovile so jih naše tvornice letal. Poleg teh se bodo tekem udeležili še trije avioni tipe Avia z motorji znamke Jupiter 420 HP. Letala bodo pilotirali naši najboljši letalci, ki so se že ponovno izkazali v sličnih hitrostnih tekmah. Tako se bodo tekem udeležili letalski major Dušan Radović, major Miroslav Navratil, kapetan Dragotin Rupčić. Vsi trije bodo pilotirali lovske aparate tipa Devoltin. V aparatih tipe Avia pa bodo kapetan Janko Markičević, kap. Zlatko Šintić in poročnik Leonid Bajdak. Rumunski aeroklub bo podelil zmagovalcem 4 nagrade in sicer po 300, 150, 100 in 50 tisoč lejev.

Miss Ilirija izvoljena

Baletka Vali Smerkoljeva miss Ilirija za l. 1929. — Od skupnega števila 3231 glasovnic je bilo oddanih zanjo 1130. — Za njo je prejela največ glasovnic gdč. Inchiostrijeva, favoritinja prvih dveh dni glasovanja.

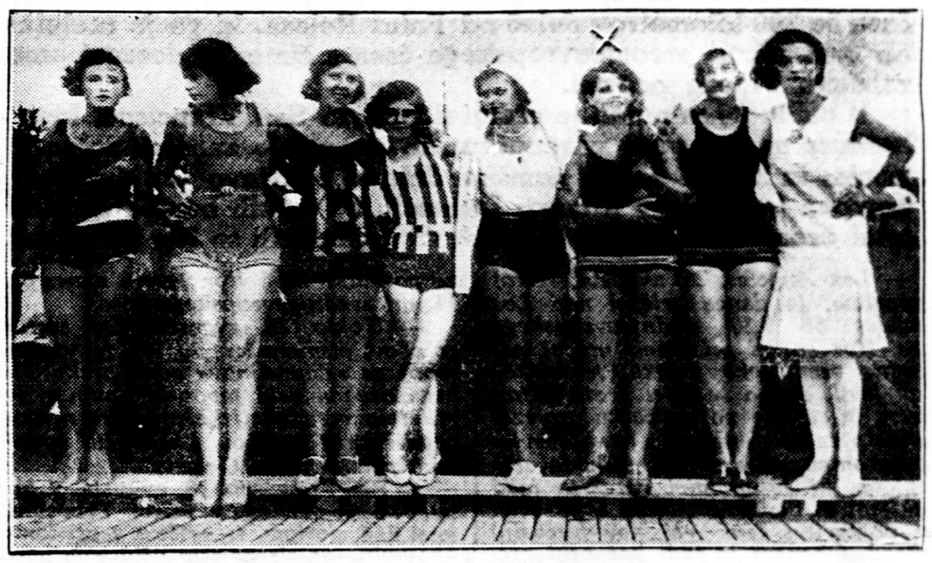

Kandidatke za naslov »miss Ilirija«
Tretja od leve proti desni je gdč. Elza Pogačnikova (št. 7), četrta gdč. Frida Grumova (št. 6), peta gdč. Tatjana **Inchiostrijeva** (št. 5), šesta gdč. Vali **Smerkoljeva** (št. 3) in osma gdč. Mees Novy (št. 4).

Ljubljana, 26. avgusta.

Kakor smo poročali, se je v petek pričelo v kinu Matica glasovanje za miss Ilirijo. Vsak kinoposetnik je prejel obenem s kupljeno vstopnico glasovnico, ki jo je po končani predstavi oddal v vestibulu. Kakor je razvidno iz števila prodanih vstopnic, je bilo zanimanje za glasovanje prvi dan največje.

Prvi dan so prejele št. 1. 137 glasovnic, št. 2 47, št. 3 184, št. 4 72, št. 5 376, št. 6 60, št. 740. Skupaj je bilo oddanih glasovnic **916,** dočim je bilo kupljenih vstopnic **1.660.**

V soboto se je slika precej izpremenila. Prejele so št. 1 297, št. 2 37, št. 3 108, št. 4 42, št. 5 164, št. 6 41, št. 7 25. Skupaj je bilo oddanih glasovnic **714,** dočim je bilo kupljenih vstopnic **1.252.** Število glasovnic je znatno poskočilo pri št. 1, ki je prejela 160 glasovnic več kakor prvega dne, dočim je število glasovnic pri drugih lepoticah precej padlo in sicer pri št. 5, favoritinji prvega dne, kar za 212 glasov, pri št. 3 pa za 76.

Že prvi dan glasovanja se je videlo, da se bo vršil hud boj za ponosni naslov miss Ilirija med številko 3 in št. 5. Pristaši ene kakor tudi druge so napeli vse svoje moči, da zasigurajo zmago svoji oboževanki. Danes vsi v kino Matico! je bila včeraj parola mladega ljubljanskega sveta. Zmagala bo trojka! je bil odgovor pristašev številke 3. Ne, petica bo zmagala! so zatrjevali »petičarji«.

Zvečer je bil na blagajno kina Matice zopet velik naval. Pri predstavi filma »Weeckend Ilirije« se je ponovila slika prejšnjih dveh dni glasovanja. Nekaterim številkam je publika vzklikala, drugim skoroda žvižgala. Najbolj prav je imel menda oni kinoobiskovalec, ki je bil mnenja: Naj so že te lepotice take ali take, vsa čast jim, da so šle tekmovat! Že njihova korajža je mnogo vredna. Zato pa bom vsaki oddal po en glas. Kakor nalašč sem kupil sedem vstopnic, tako da razpolagam tudi s sedmimi glasovnicami.

— Če so te lepotice take, da ti ne ugajajo in vse skritiziraš na njih, zakaj se pa ti nisi udeležila tekmovanja? je dejal mladi gospod svoji spremljevalki.

— Saj bi se, če se ne bi reklo s tem, da se imam za najlepšo v Ljubljani. Človek nerad forsira samega sebe!

— Vidiš, vsaka izmed teh pa je imela pogum, da je rekla: Jaz sem najlepša!

— Zmagala bo trojka! so vpili po končanem predvajanju Weechenda »trojkarji« petičarjem«.

— Petica bo! aKko naj zmag vaša, ko pa ima za 278 manj glasovnic kot naša!

— Pri nas smo teaterski ljudje, boste že videli, kaj se to pravi!

Zadnja večerna predstava je bila končana. G. Kržan je prinesel v pisarno dva velika zaboja, polna glasovnic. Odprla sta se, nakar je pričel skrutinij vršiti svoje delo. Člani skrutinija so se čudili.

— Neverjetno! Največji kup glasovnic ima št. 3!

— Poglejte! Tu jih je kar cel šop skupaj za številko 3.

— Ta le njen oboževalec je moral pa globoko poseči v denarnico!

Rezultat glasovanja je bil naslednji: Št. 1 je prejela 237 glasovnic, št. 2 44, št. 3 838, št. 4 38, št. 5 345, št. 6 52, št. 7 47. Skupaj je bilo oddanih glasovnic **1701.** Vstopnic je bilo kupljenih **1432.**

Za posamezne tekmovalke je bilo torej oddanih glasovnic: za št. 1 (gdč. Širca) 671, št. 2 (Neznanka) 128, št. 3 (gdč. Vali Smerkolj) **1.130,** št. 4 (gdč. Novy) 152, št. 5 (gdč. Tatjana Inchiostri) 885, št. 6 (gdč. Grumova) 153 in št. 7 (gdč. Pogačnik) 112. Število vseh glasovnic je znašalo **3.231,** število prodanih vstopnic pa **4.344.**

Skrutinij je po končanem delu proglasil

gdč. Vali Smerkoljevo,

baletko ljubljanskega gledališča, za miss Ilirijo za l. 1929 ter je obenem nagradil njo in gdč. Inchiostrijevo, ki je prejela za njo največ glasovnic, z enim sezonskim abonmajem v kopališču Ilirija do prihodnje sezone, ko se bo volila nova miss Ilirija, enim ložnim sedežem za en mesec v kinu Matica in z enim poletom okoli Ljubljane z aeroplanom »Ljubljano«.

Strašen zločin v slavonski vasi

V malem selu Brožanci v Slavoniji se je te dni odigrala grozna drama. Seljaka Stava Piraca so našli z razbito in preklano glavo ubitega v postelji. Ubila ga je njegova priležnica, s katero je živel v divjem zakonu.

Pirac, ki je bil rodom Ličan, se je bil nedavno naselil v malem selu, kjer se je seznanil z dekletom, v katerega se je zaljubil. Njeni roditelji so odločno nasprotovali zakonu, dekle pa ni popustilo in ker se ni smelo poročiti, je s Piracom živela v divjem zakonu. Pirac pa je bil nasilnež, pretepač in pijanec in kmalu se je osovražil v selu. Nihče ga ni maral. Pretepati je začel tudi svojo ženo, ki se je kmalu pričela kesati, da ni poslušala svojih roditeljev.

Pirac je postajal vedno bolj nasilen, pretepal je ženo ob vsaki priliki in zapil ves denar. Končno se je žena naveličala trpljenja in je sklenila napraviti konec. V sredo ponoči je v spanju s sekiro ubila moža. Pri obdukciji trupla so ugotovili, da mu je zadala štiri udarce s sekiro po glavi, dobil pa je tudi sunek z nožem. Žena je izjavila, da zanjo ni bilo drugega izhoda. Policija sumi, da je še nekdo sodeloval pri zločinu, ker noža ni nikjer našla.

Nasledniki Čaruge in Prpića

V petek okrog polnoči se je posestnik pristave v Lukašu, v samotnem naselju v okolici Subotice prebudil iz spanja in zagledal pred svojo posteljo dva močna, oborožena in maskirana človeka, ki sta takoj navalila nanj. Dvignila sta ga iz postelje, ga zvezala in mu zamašila usta z robcem. Posestnik Abel Šebek ni imel niti časa, da bi vzkliknil na pomoč. Prebudila se je tudi njegova žena in ko je videla, kaj se dogaja, je skozi prvo okno skočila na dvorišče. Pri vseh izhodih hiše in dvorišča pa so imeli razbojniki postavljene straže in je žena že po par korakih enemu izmed razbojnikov padla v roke.

Ko so razbojniki v sosedni sobi pretepali njegovo ženo, da bi zvedeli od nje, kje je skrit denar, se je posestnik rešil vezi ter tudi on poskusil zbežati skozi okno. Komaj pa je pomolil glavo skozi okno, je že dobil od zunaj stoječega tolovaja tak udarec, da je padel nazaj v sobo. Potem so razbojniki tudi njega pretepali ter mu grozili, da ga ubijejo, ako ne izroči denarja. V hiši je spal tudi Šebekov vnuk, ki je istotako skušal uteči skozi okno. Razbojniški stražarji so tudi njemu preprečili beg ter potem sami pretaknili vse shrambe in kote v hiši. Pri temeljitem preiskovanju hiše pa niso našli več kakor okrog 3000 Din v bankovcih in manjšo vsoto srebrnega denarja.

Šele proti jutru so odšli iz hiše, kjer so pustili zvezana in od udarcev napol onesveščena posestnika in njegovo ženo. Na malega vnuka so pozabili in ta je potem stekel po pomoč k sosedom, ki so pomagali težko poškodovanemu Šebeku in njegovi ženi. Na zasledovanje razbojnikov ni bilo misliti in tudi alarmirana orožniška patrola se je drugi dan vrnila brez uspeha.

Razbojniki se potikajo tudi okrog Vinkovcev. Te dni so zvečer ustavili kmeta Josipa Hajsta, ki se je z vozom vračal v domačo vas Mrzović. Razbojniki so bili oblečeni v vojaške uniforme in oboroženi s puškami. Napadeni kmet je imel pri sebi samo en dinar in pol ter so ga razbojniki v jezi, ker ni bilo plena, pretepli s puškinimi kopiti in mu zagrozili, da ga ob prvi priliki ubijejo, če bo komu pravil, kaj se mu je pripetilo.

Prvi pomiloščenci zapustili ljubljanske zapore

V soboto popoldne so začeli zapuščati drug za drugim ljubljansko jetnišnico vsi obsojenci, ki so bili deležni amnestije. Kakor znano, določa amnestijski ukaz pet pogojev, pod katerimi so obsojene osebe deležne visoke kraljeve milosti.

V soboto je v zaporih ljubljanskega deželnega sodišča zavladalo živahno vrvenje. Uradniki in pazniki jetnišnice so prejeli velikansko kopo kazenskih spisov, na podlagi katerih so potem sestavljali imenik oseb, ki naj bodo deležne pomiloščenja in ki se naj takoj izpuste na svobodo. Po skupnih celicah so se vršile živahne debate o amnestiji. Nekateri so že vedeli za celokupno vsebino amnesticijskega ukaza ter ga po svoje tolmačili. V kazenskih paragrafih verzirani so takoj ugotovili svojim tovarišem, kdo bo zapustil hladne zapore in kdo bo moral še sedeti za mrežami in jesti jetniško hrano.

Popoldne so začeli klicati v jetniško pisarno prve srečnike, ki so jim naznanili, da jim je kazen odpuščena v smislu kraljevega pomilostitvenega ukaza. V soboto je bilo 14 obsojencev izpuščenih, ki so bili obsojeni od 2 do 12 mesecev ječe. Med njimi so bili trije kmetski fantje, obsojeni zaradi tepeža. Ti so bili zelo veseli in so ukajoč zapuščali jetnišnico. Ječo je zapustilo tudi več tatov in goljufov in končno še dve osebi, ki ste bili obsojeni po §§ 128 in 129 kaz. zakona.

V nedeljo popoldne je bil izpuščen na svobodo star original, ki je bil zaradi beračenja in vlačuganja ozir. zaradi prepovedanega povratka v mesto in zaradi manjših tatvin že 61 krat obsojen. Sedaj bi imel prestati enoletno ječo. Včeraj so ga izpustili. Imeli bi presedeti še 4 mesece in nekaj dni. Zapuščal je jetnišnico sicer vesel, toda trle so ga skrbi, kaj bo ž njim na zimo. Zamrmral je: »Saj se itak kmalu vidimo!«

Okoli 10 obsojencem so bile kazni v smislu določil amnesticijskega ukaza primeroma znižane ter morajo sedaj presedeti še ostanke kazni, ki niso veliki.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Ponedeljek, 26. avgusta 1929: katoličani: Zefirin, pravoslavni: 13. avgusta, Maksim.

Kino Matica: Dama s kamelijami (Norma Talmagde).

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Trnkoczy, Mestni trg; Ramor, Miklošičeva cesta.

Vreme

Včeraj je bilo deloma ali pa popolnoma oblačno v vsej državi, ponekod so imeli tudi lahko burjo, tako v Splitu, Zagrebu in deloma v Ljubljani. Največja vročina je bila včeraj v Skoplju, kjer so beležili 28 stopinj, v Splitu in Zagrebu pa 26. V Ljubljani je bil maksimum 25.5, v Zagrebu 25, v Mariboru pa 23 stopinj. Barometrovo stanje je bilo skoro povsod enako; v Ljubljani je kazal 764.2 mm. Vremenska napoved se glasi: malo oblačno, toplo.

Zaključek šahovskega turnirja v Zagrebu

Včeraj je bil v Zagrebu zaključen šahovski turnir za prvenstvo države. Turnir, ki se je vršil 14 dni v prostorih »Trgovačkega doma« v Zagrebu, se je končal z zmago mladega Adolfa Vogelnika iz Ljubljane, ki se ga je udeležil kot edini Ljubljančan. Vogelnik je prejel prvo nagrado 1000 Din, poleg tega pa si je izvojeval ponosni naslov amaterskega prvaka Jugoslavije. Od vseh 15 partij ni nobene izgubil, pač pa je zmagal 11krat, 4 krat pa remiziral.. Priboril si je 12 točk pred dalmatinskim mojstrom Petrom Trifunovičem iz Splita, ki jih je dosegel samo 10 in pol. Tretjo in četrto nagrado sta si delila z 9 in pol točke Marijan Dumić iz Zagreba in Anton Gabrovšek iz Maribora. Peto mesto je zasedel Emerik Schreiber iz Subotice, ostali rezultati pa so: 6. Mentinovski (Skoplje) 8 točk; 7. in 8. Filipčič (Zagreb) in Mikuličič (Bosanski Novi) po 7 točk, 9. in 10. Hrenčarski (Zagreb) in Weis (Sisek) po 6 točk, 11. in 12. mesto sta si delila Kovačevič (Virovitica) in Mesiček (Maribor), 13. je bil Borkovič (Zagreb), 14. dr. Aleksič (Veliki Bečkerek), 15. pa dr. Horovic iz Osijeka, ki je dosegel samo pol točke.

Letos je že drugič, da so si Slovenci priborili naslov šahovskega prvaka države. Lani je zmagal Vasja Pirc iz Maribora, letos Adolf Vogelnik iz Ljubljane. To je ponoven dokaz, da so Slovenci najboljši šahisti v državi. Mlademu Vogelniku k lepemu uspehu iskreno čestitamo!

Dnevne vesti.

— **Pravo sliko o naši domači industriji in obrti** bo podala letošnja zadružna razstava na velesejmu. Svoje izdelke bodo razstavili zadruge kroparskih žebljarjev, slamnikarji iz Mengša, sitarska in žimarska zadruga iz Stražišča, tržiški čevljarji, čipkarice in čevljarji iz Žirov in še razne druge zadruge, v katerih so organizirani pripadniki tipičnih naših domačih obrti in industrij. Razstava bo v okvirju velesejmske prireditve »Ljubljana v jeseni« od 31. avgusta do 9. septembra.

— **Drž. realna gimnazija v Novem mestu.** Vpisovanje v I. razred bo 2. septembra od 9. do 12., v ostale razrede za učence domačega zavoda 2. septembra od 10. do 12. Učenci s tujih zavodov se bodo vpisovali 3. septembra od 9. do 10. Pismeni ponavljalni in naknadni zrelostni izpiti se pričnó 2. septembra.

— **Glasbena Matica v Ptuju.** Vpisovanje bo 2. in 3. septembra od 9. do 12. in 15. do 17. Ako bo dovolj priglašenih za solopetje, se angažira v to svrho učna moč iz Maribora.

— **Na drž. realni gimnaziji v Kočevju** bo vpisovanje za prvošolce in dijake ostalih razredov iz drugih zavodov 2. septembra; domači dijaki od II. razreda dalje se bodo vpisovali 3. septembra. Početek vsakokrat ob 8.

— **Dve težki nesreči.** V soboto zvečer so pripeljali v ljubljansko bolnico težko poškodovanega posestnikovega sina Franceta Plajbesa iz Židane vasi, ki ga je nekdo po nesreči ustrelil z lovsko puško. Plajbesova poškodba je zelo težka in je njegovo stanje kritično. — Včeraj je neznan in nepreviden motociklist v Komendi povozil Filipa Koželja. Tudi tega so morali prepeljati v bolnico.

— **Na drž. meščanski šoli pri Sv. Lenartu v Slov. gor.** je vpisovanje v vse razrede 30. in 31. t. m. od 8. do 12. V ponedeljek, 2. sept. je ob 8. šolska maša, v torek 3. sept. pa je pričetek pouka.

— **Drž. meščanska šola v Ptuju.** Razredni (ponavljalni izpiti) bodo 30. in 31. tm. ob 8. Vpisovanje v vse razrede bo 28., 29., 30., 31. avgusta in 1. septembra.

— **Mascagnijevi koncerti v Postojnski jami.** Letos od 1. do 8. septembra priredé v Postojinski jami štiri velike simfonične koncerte, kjer jih bo vodil sam slavni komponist Pietro Mascagni. Skoro na kraju jame so priredili velikansko dvorano, kjer bo prostora za okrog 7000 oseb. Ta dvorana ima najdivnejši okras prekrasnih kapnikov in tudi po akustiki bo nepresegljiva. Orkester, ki bo ob tej priliki nastopil, tvori 120 profesorjev glasbe. To je prvič, da se prireja tak prvovrsten koncert 480 m pod zemljo. Italijanske državne železnice dajejo obiskovalcem tega koncerta 50 odstotkov voznega popusta.

— **Borba za milijonsko dedščino.** Kakor znano, je l. 1906 umrli izumitelj stroja za striženje las Nikolaj Bizumović zapustil ogromno premoženje 22 milijonov funtov šterlingov in določil za svoje dediče vse potomce in sorodnike do šestega kolena. Vest o ogromni dedščini se je šele nedavno razširila in razumljivo je, da je po vsem Sremu povzročila veliko senzacijo, zlasti pa med onimi, ki količkaj menijo, da so v sorodu s pokojnim Bizumovičem. Te dni pa je prispel v Jugoslavijo washingtonski odvetnik Edmund Greenfield, ki poizveduje za svojci pokojnega Bizumoviča. Pri tej priliki je ugotovil, da Bizumovič ni bil rojen v Neradinu, kakor se je domnevalo, marveč v Dobrincih pri Rumi, kjer je vpisan tudi njegov krst v tamošnji cerkvi.

Iz Ljubljane

—lj Smrtna nesreča na Glincah. Kakor že obširno poroča današnji »Ponedeljek«, se je včeraj okoli 14. na Glincah pripetila težka motociklistična nesreča, ki je zahtevala človeško žrtev. Zastopnik Singerjeve tvrdke s šivalnimi stroji Andrej Gostinčar se je v omenjenem času z motociklom vozil z Vrhnike proti Ljubljani. Nesreča je hotela, da sta mu na Tržaški cesti križala pot zakonca Marija in Ivan Podržaj. Gostičar je, kakor zatrjujejo očividci nesreče, dajal signale s hupo, ki jih je pa priletna ženica najbrrže preslišala. Motor jo je nenadoma podrl na tla in odletela je v loku po cesti. Padla je tako nesrečno, da si je prebila lobanjo in je bila takoj mrtva. Pokojna Marija Podržajeva je bila stara 66 let, poročena pa je bila že 36 let. Z možem, ki je tako nenadoma izgubil svojo zvesto življenjsko družico sočustvujejo vsi, ki ga poznajo.

lj— **Tehniška srednja šola v Ljubljani z delovodskimi in strokovno-obrtnimi šolami.** Vpisovanje v prve letnike vseh oddelkov razen gradbene rokodelske šole bo od 2. do 5. septembra. O sprejemu bo odločevala dne 5. septembra posebna komisija. Popravljalni izpiti se vršijo od 2. do 6. septembra. Sprejemni izpiti za žensko obrtno šolo bodo 6. septembra. Vpisovanje v višje letnike se na vseh šolskih oddelkih vrši dne 7. septembra. Pouk se prične 9. septembra. Na mizarsko in strugarsko delovodsko šolo se letos učenci v prvi letnik ne bodo sprejemali. Na gradbeni rokodelski šoli se vrši vpisovanje koncem oktobra in se pouk prične dne 4. novembra.

—lj Občni zbor moške **in ženske Ciril Metodove podružnice** v Šiški bo v ponedeljek, 2. septembra t. l. v gostilni Reininghaus, Frankopanska ulica, ob 8. zvečer. 474/n

— Kdor hoče svež in zdrav ostati, naj popije en- do dvakrat na teden pred zajtrkom kozarec naravne »Franz-Josefove« grenčice. Zdravniška poročila iz bolnišnic svedočijo, da radi pijejo »FRANZ JOSEFOVO« vodo zlasti bolni na črevesju, ledvicah, jetrih in žolču, ker brez neprijetnih občutkov in posledic promptno odvaja. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

lj— **Mestna zastavljalnica** zaradi preselitve v nove poslovne prostore na Poljanski cesti od četrtka 29. t. m. do 8. sept. t. l. za stranke ne posluje. Dražba **vseh** v januarju 1929 zastavljenih predmetov se bo vršila izjemoma radi selitve samo dne 19. sept. t. l. od 15. dalje v novem uradnem lokalu na Poljanski cesti. 473/n

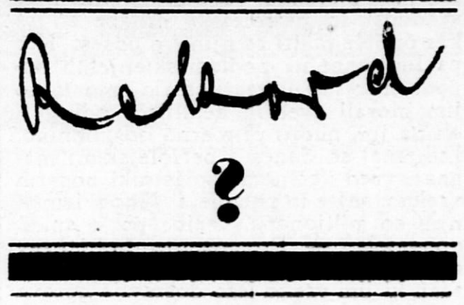

—lj Stavbne zadeve. Ugoden poletni čas uporabljajo hišni posestniki za razne adaptacije in olepšave svojih poslopij. Tako bo tudi veletrgovec in hišni posestnik Srečko Vršič okrasil svojo hišo pred opero z modernim ometom ter bo to delo izvršilo gradbeno podjetje inž. Fr. Tavčar v Ljubljani.

—lj Umrljivost v Ljubljani. V poletnih mesecih so slučaji smrti precej ponehali v Ljubljani. Dočim je bilo pozimi nad 100 smrtnih slučajev na mesec, se je sedaj število reduciralo skoro na polovico. V času od 15. do 25. avgusta so v Ljubljani umrli: Anton Panholzer, žel. sprevodnik v p., 76 let, Miklošičeva cesta 28; Janko Mladič, fin. rač. nadsvetnik v p., 65 let, Hrvatski trg 7; Marija Jelen, zasebna uradnica, 21 let, Stari trg 16; sestra Cirila Grošelj, uršulinka, 77 let, Kongresni trg 19; Fran Klemenčič, zidarski delavec, 40 let, Zg. Šiška, Suvoborska ulica; Fran Marn, gledališki delavec, 66 let, Hradeckega vas 18; Štefanija Sevšek, šivilja, 44 let, Vidovdanska 9; Helena Trdina, zasebnica, 80 let, Gubčeva ulica 17; Ivan Lovrin, trg. potnik, 24. let, Gosposvetska 10; Ana Rozman, mestna uboga, 74 let, Japljeva ul. 2; Marko Gorup, paznik v p., 78 let, Vilharjeva ulica 2; Rasto Ahlin, trg. družabnik, 19 let, Celovška c. 56. V bolnici je v tem času umrlo 11 oseb z deželе, med drugimi je umrla samostanska uslužbenka 51-letna Kristina Larisch iz samostana v Mekinjah. Pravijo, da je bila pokojnica iz visoke aristokratske rodbine.

„Na sveži zrak

mora Majdica", pravi gospa Mica. Ponosna je, da vsi občudujejo njeno lepo in dobro negovano Majdico, v snežnobelem in duhtečem perilu. Ravno zato rabi ona za pranje samo

Schichtov RADION

Iz Celja

—c Nedeljska seja mestnega občinskega sveta. Včeraj dopoldne se je vršila v sejni dvorani celjskega magistrata seja mestnega občinskega sveta, ki je trajala komaj 20. minut. Sejo je otvoril ob 9.20 mestni župan dr. Goričan, ki je imenoval za overovatelja zapisnika obč. odbornika prof. Cestnika in Čepina, nakar so se vršile po listkih volitve 2 občinskih odbornikov v okrajni cestni odbor in sta bila izvoljena dr. Josip Vrečko in Maks Janić, ki sta dobila 25 oziroma 15 glasov. Za tem je bilo sklenjeno, da se vloži na oblastnega komisarja mariborske oblasti prošnja, naj se določi za mesto Celje glede na število njegovega prebivalstva, na njegovo davčno silo in na § 54 zakona o cestah še 2 oziroma vsaj 1 zastopnik iz mestnega občinskega sveta, ki naj bo g. dr. Juro Hrašovec, ker je pri včerajšnjih volitvah prejel kot tretji največ glasov. Ta predlog je bil soglasno sprejet. Med slučajnostmi je bilo predlagano, naj se odda svet na Sp. Lanovžu tvrdki Henrik Bergmann iz Cvitave (ČSR), ki je zaprosila za stavbišče za svojo novo veliko tovarno. To vprašanje bo rešila posebna komisija občinskih odbornikov.

Zobozdravnik

dr. Rodoschegg

zopet ordinira

Še o trgovskih potnikih

Zadnjič ste napisali nekaj o križih in težavah slovenskega trgovskega potnika. Z izvajanji se mora vsak strinjati, ker so resnična.

Resnično je nadalje, da je trgovski potnik zelo važen narodno-gospodarski činitelj, ki bi moral hoditi po svetu z odprtimi očmi in videti ne samo ono, kar zanima njegovo tvrdko, temveč vse najrazličnejše gospodarske pojave v mestu in na deželi ter o tem poročati v listih. Veliko se vidi po svetu, kar je na videz malenkostno, v resnici pa posega globoko v gospodarstvo.

Seveda je potreben pogoj, da je potnik čim bolj naobražen, ker sicer za take stvari ne more imeti smisla. Gospodarji bi morali torej v lastnem interesu nastavljati zelo izobražene ljudi za potnike.

Da ne bo nepotrebnega oporekanja, češ, dovolj je, ako potnik blago proda, bom navedel praktične primere.

Neka ljubljanska tvrdka zaposluje več potnikov. Največje in *najboljše kupčije*, kar je glavno, napravi najinteligentnejši potnik. Zakaj? On imponira že s svojim uglajenim nastopom samim, razgovarja se z odjemalci lahko o vsem mogočem, informira jih lahko o gospodarskem položaju, opozarja na ugodne nakupe, za svojega gospodarja pa dobi prepotrebne informacije o posameznikih in pa še v splošnem o posameznih krajih. Zve n. pr., da se kje pripravlja stavka ali izpor, da je letina dobra ali slaba, da so se prodale velike količine lesa, ki se bo dalje časa sekal, da se začne kaka nova industrija, rudnik ali kaj sličnega. Vse to so pojavi, ki imajo pomen za kreditiranje in dobavo, za dobra ali slaba pričakovanja v kupčiji. To so stvari, o katerih je treba informirati svojega gospodarja ali svoje stanovske organizacije, deloma pa tudi javnost.

Če bi potniki delali v tem smislu, bi izostalo marsikatero bridko razočaranje in bi se napravila marsikje dobra kupčija.

S takim delom koristi potnik tudi sebi. Trgovci povejo, kaj bi rabili in kaj prodali; če si potnik to zapomni, lahko v drugem kraju poizve za interesente in če že ne dobi zato kakšne posebne provizije, pa vsaj zraste njegov ugled in njegovo delo je tembolj olajšano, da mu ni treba moledovati za naročila, ampak mu jih trgovci sami radi dajo!

Naj bi povedano prizadeti v lastnem interesu upoštevali!

Moderen trgovec.

Podjetnikom

Nekateri ljubljanski stavbeniki in drugi podjetniki imajo zaposlene razne ljudi iz južnih krajev. Bog varuj, prav nič nimamo proti njim, vsak ima pravico do vsakdanjega kruha. Še več: tudi do strehe. Tako pa se dogaja, da ti borni delavci prevžitkarijo vsenaokrog po ljubljanski periferiji in s svojim nerednim načinom življenja najbližji okolici povzročajo nevšečnosti.

Naj vzamemo za primer samo Zeljarsko cesto v Trnovem. Tam se v neki hiši shajajo mnogi takšni borni delavci, preždijo tam vse večere in nedelje. Kar se hrane tiče, nas nič ne briga, — druga stvar pa je, da ne smeš v bližino, če se nočeš nalezti bolh in drugega mrčesa... Čisto jasno, da svoje mizerije ti ljudje niso sami krivi. Prepuščeni so pač sami sebi in živijo, kakor dan nanese. *Skrbeti pa bi morali zanje delodajalci.* Vsi, ki živijo s trudom svojih delavcev, morajo imeti pač tudi toliko socijalnega smisla, da se zanje pobrigajo tudi glede življenja izven trdih delovnih ur. Podjetniki, modernizirajte se — in izboljšala se bo tudi kvaliteta vašega delavstva. Postavite vsaj zasilne barake, namesto da nevešče ljudi od bogsigavedi kod prepuščate samim sebi, zaradi česar trpi vsa okolica.

Napačne informacije

Prejeli smo: Na gostilničarskem kongresu v Beogradu so navedli od nekaterih delegatov trditve, da imajo hotelski, kavarniški in gostilniški uslužbenci naravnost idealno lahek posel, da so v zdravstvenem oziru na dobrem, zaradi česar naj se zanje določi najdalji delovni čas, ki je mogoč po zakonu.

Kdor bi se pa hotel nekoliko bližje seznati s položajem gostilniškega, hotelskega in kavarniškega osobja, bi se mu nudila nad vse žalostna slika.

To osobje je dejansko zaposleno od 16 do 18 ur dnevno. Svoje delo moramo opravljati v prostorih, ki so vse prej kakor zračni. Če opravlja uslužbenec boljše delo, ima naravnost velikanske obveznosti. »Plačilni« n. pr. morajo plačevati gospodarju 1% odškodnine za inventar, ki se pobije ali izgubi. Na ta način morajo jamčiti za predmete, za katere sploh ne vedo, če so v hiši. Poleg tega morajo zalagati visoke kavcije.

Redki so časi, ko more imeti gostilniško, kavarniško in hotelsko osobje malenkosten oddih. Navadno ga ni. Zato niso zdravstvene razmere tako izvrstne, kakor je trdil poročevalec na kongresu. Naj le vprašajo po statistiki obolenj pri okrožnem uradu. V njej bodo našli, da je zelo velik odstotek teh uslužbencev v stalnem bolniškem staležu in sicer zaradi revmatizma, pljučnega katarja ali pa tuberkuloze.

Kdor hoče biti pravičen, bo moral priznati, da se mora posvečati temu osobju največja zaščitna skrb. Zato so tudi popolnoma opravičene zahteve, ki so jih soglasno sprejeli hotelski, kavarniški in gostilniški uslužbenci na svojem izredno dobro obiskanem sestanku dne 22. avgusta in na katerem so sprejeli resolucijo:

1. Vsled velike nezaposlenosti v hotelskih, kavarniških in gostilniških obratih se mora delovni čas pomožnega osobja urediti tako, da traja 8 ur na dan. Kjer so obrati odprti 16 ali še več ur na dan, naj se vpeljeta dve oziroma tri izmene osobja.

2. V smislu zakona o zaščiti delavcev §§ 17, 18, 19 in 20 naj se zaposlitev mladoletnih in ženskih delovnih moči prepove.

3. Pomožnemu osobju, zaposlenemu v omenjenih podjetjih, naj se zagotovi vsaj 36 ur nepretrganega počitka na teden.

*

— **Vsem dopisnikom!** Ponovno ponavljamo, da ne objavljamo dopisov, o katerih ne vemo, kdo jih pošilja in odkod sploh izvirajo. Taki dopisi romajo v koš. Kdor hoče v javnosti iznesti kako misel, mora imeti vsaj toliko poguma, da sporoči svoje ime uredništvu, ki čuva uredniško tajnost pod pogojem, da se ne izrablja.

Potovanje mladega ruskega emigranta na motociklu okoli sveta

Snoči je dospel iz Postojne v Ljubljano ruski emigrant g. Kraljiček-Soboljev, član **Krožka ruske mladine** v Šanghaju. Potuje z **motociklom znamke** »Ariel« okoli sveta. **Mladenič je postaven,** prsa ima pokrita s številnimi dekoracijami. Star je komaj 28 let in se je odpravil na pot okoli sveta z motociklom, s katerim hoče prepotovati Azijo, Evropo in Ameriko. Odšel je na pot 7. novembra 1928 iz Šanghaja in je že prepotoval vso Azijo.

Rodil se je v Omsku in se udeležil civilne **vojne v Sibiriji, kjer** se je privadil na **porom, ki so potrebni** za tako potovanje. Iz **Šanghaja se je napotil** v siamske džungle, **iz Bangkoka** v Penang in od tu v Singapur. **Prepotoval je vso** Indokino in bil povsod lepo sprejet. **Iz Ranguna** se je napotil v Kalkuto in Bombay; prevozil je vso Indijo Bil je prvi **motociklist,** ki je prepotoval 780 km pundžabske puščave v Indiji. V Indiji so ga prijazno sprejeli ne samo Angleži, temveč tudi domačini in neki radža je priredil posebno slavnost njemu na čast. Iz Karatčija je mladi potovalec odšel v Perzijo. Tu je vozil 380 km po divjih gorovjih, kjer so ga domači Kurdi napadli, pa jim je srečno ušel. Prišel je končno v Teheran, kjer so ga oblasti lepo sprejele. V Pabdagu ga je sprejel kralj Feysal in se vpisal v njegovo potno knjigo, v kateri ima shranjene številne dokumente o svojem potovanju. Iz Bagdada se je napotil v Damask preko velikih arabskih pustinj v dolžini 1500 km. To je bil njegov najnevarnejši del potovanja. V pustinjah, katere je Kraljiček Soboljev srečno prepotoval z motociklom, je pred njim poginilo 20 Beduinov, ki so sredi puščave omagali zaradi pomanjkanja vode. Potovali so z avtomobili in tri dni nato jih je našel neki letalec. Iz Damaska ga je vodila pot v Sirijo, ki je bila lažja, iz Sirije pa v Jeruzalem, kjer ga je grški patrijarh imenoval za viteza reda Kristusovega križa. V Jeruzalemu je naletel na prve težkoče zaradi potnega lista, ki mu ga niso hoteli izdati. Moral je s parnikom v Marseilles, odkoder je odpotoval zopet z motociklom v Pariz, od tu pa v Italijo. Obiskal je Turin, nato Rim, kjer ga je sprejel v avdijenci tudi papež in mu podelil odlikovanje. Iz Rima je šel v Milan in Trst ter v Postojno, odkoder se je napotil v našo državo in prekoračil 25. t. m. mejo pri Rakeku.

Pravi, da je bil povsod gostoljubno sprejet, posebno pa v naših krajih. Pojutršnjem odide na Bled ter bo zaprosil za avdijenco v Suvoboru pri kralju. Ima tudi že visoka priporočila tako, da ga bo naš kralj najbrže sprejel.

Iz Slovenije odpotuje proti Zagrebu in Beogradu ter nato naprej preko Bolgarije v Grčijo in v druge evropske države, kakor v Nemčijo, Anglijo, nato se bo vkrcal za Ameriko ter jo skušal prav tako kakor Azijo in Evropo, prepotovati z motociklom. S tem bo dosegel cilj svojega potovanja in se vrnil zopet v Šanghaj. Na poti okoli sveta mu želimo tudi mi veliko sreče in uspeha.

Mis Ilirija

Drzen roparski napad

V Prnjavoru v Bosni so v četrtek zjutraj vdrli štirje maskirani razbojniki v stanovanje pravoslavnega popa Rakiča. Hiša stoji popolnoma na samem in je približno dva kilometra oddaljena od Prnjavora. Pop je sedel z ženo v sobi, ko so vstopili razbojniki z naperjenimi puškami. Zahtevali so, naj dvigne roke kvišku, nakar mu je eden izmed lopovov zvezal roki na hrbtu. Zahtevali so, naj pove, kje ima skrit denar. Rakič in žena sta prestrašena zatrievala, da nimata nobenega denarja. Roparji so nato preiskali vso hišo in odnesli 4000 Din ter pobrali razne dragocenosti. Ko so odšli, so zapretili popu, da se eno uro ne sme ganiti iz hiše. Ako hoče ostati pri življenju. Čez eno uro je pop odhitel v mesto in prijavil dogodek oblastim, ki sedaj iščejo drzne napadalce.

Cigani med seboj

Pred sodiščem v Sremski Mitrovici se je te dni vršila razprava proti ciganoma Lazarju in Ljubi Jovanoviću, očetu in sinu, ki sta ubila v prepiru svojega brata oz. strica Milana Jovanovića. Prepir je nastal v ciganskem taborišču, ker se je Lazarjev konj pasel pred Milanovim šotorom, ki je brata pozval, naj ga odpelje. Med obema je nastal prepir in pretep, v katerem je Lazar brata udaril z vilami po glavi, vzel svojemu sinu Ljubi, ki mu je priskočil na pomoč, nož iz rok in pričel na tleh ležečega brata ž njim obdelovati, tako da je siromak kasneje težkim poškodbam v bolnici podlegel. Lazar Jovanović je bil obsojen na pet let ječe, njegov sin Ljuba pa je bil oproščen. Razpravi je prisostvovalo mnogo ciganov, ki so bili razdeljeni v dva tabora in so se po razglasitvi obsodbe stepli. Stražniki so seveda kmalu napravili red in jih zapodili iz sodne dvorane. Državni pravdnik je bil z obsodbo zadovoljen, Lazar Jovanović pa se je pritožil.

Na zborovanju

— Kdor se uda, ako spozna, da nima prav je pameten. Kdor pa se uda, ako ima prav...

— ....ta je oženjen, je zaklical nekdo govorniku.

August Blanche: 118

Na valovih strasti

Roman

Da čitatelju takoj predstavim nekatere izmed teh centoloških figur, omenimo, da tisti, ki je vodil voz, ni bil nihče drugi nego naš stari znanec Simon, valilec sodov.

Simon, predsednik krvavo-rdečega prapora, je ves dan neustrašeno branil barikade v predmestju St. Antoine in je bil srečnejši nego Armand Cambon, kajti nobena izmed njegovih barikad ni bila vzeta.

Napad narodne straže je napravil konec boja in prisilil vojsko, da se je umaknila.

Krvavo-rdeči prapor je zato vihral brez ovir na glavni utrdbi, postavljeni nasproti trgu Bastile.

Beli Medved pa ni bil zadovoljen s sedanjim mirnim stanjem. Toda kaj je hotel drugega ?

Njegovi tovariši so bili utrujeni od dolgega, nekoliko ur trajajočega boja, vrhu tega pa niso imeli nabojev za primer, da bi jih Simon hotel povesti v napad.

Da bi si nekako skrajšal prosti čas, je prišel na duhovito misel, prirediti po buljvarjih slavnosten pohod oboževane boginje ljudske četrti Liberte.

To je bil pravzaprav samo predpustni sprevod, toda nekaj je vedno boljše nego nič, razen tega se je to zelo lepo ujemalo z bližnjo predpustno dobo.

Ali kje najti predstaviteljico Liberte?

Dolgo ni bilo mogoče izbirati, tembolj, ker je bila Colletta med temi, izmed katerih je bilo treba voliti.

Colletta je bila zvesta svoji obljubi, da ne zapusti Feliksa.

Ta je sicer zatrepetal pod prvo salvo iz pušk, ali kmalu je postal tako pogumen, kakor ostali.

Uvide je, da ni nič težje nabijati puške s svičenimi kroglami, kakor zapenjati kositrene gumbe na hlačah in da sedanje delo ni nič bolj vroče nego likalnik.

Zato so ga mnogi hvalili, zlasti pa njegov spoštovani predsednik Beli Medved, ki je Feliksa nekolikokrat pogladil po glavi in mu prorokoval usodo Dantona, Robespierra in drugih. To vse je močno veselilo Feliksa, ki se po naključju ni takoj spomnil, da so vsi ti vzvišeni vzorniki prišli v jamo za glavo krajši nego so bili za živih dni.

Mladi krojač se je videl že v mestnem svetu, kako uvaja silno množino novih reform za blaginjo in srečo vseljudstva. Vse bi se moralo prilegati, kakor bi bilo sešito za državno telo.

Colletta pa se je ustrašila zelo malo tako prve, kakor zadnje salve. Bila je Francozinja po duši in telesu in Francozinje nikoli ne trepetajo v trenutkih nevarnosti.

Ko so vsi soglasno zahtevali, da mora predstavljati Liberte, se je šele tedaj malo ustrašila, toda samo v začetku, ker se je spomnila, da je komornica pri vojvodinji in da v tej lastnosti spada k drugi politični stranki, nego h krvavo-rdečemu praporu.

Tako je na največje iznenadenje vseh odklonila čast, ki so ji jo hoteli izkazati.

Od vseh strani so silili vanjo.

Možje so se zaklinjali, da sama sv. Genovefa, prva zaščitnica delavcev ni bila lepša od nje; ženske pa so jo zopet rotile, da imajo moški prav. Vse to se je Collette močno dojmilo.

Feliks, ki ni hotel za nič na sveta, da bi se njegova ljubljenka odpovedala takemu počaščenju, je milo moledoval in prosil, ampak je enostavno dejal: Moraš, pa če prav bi bilo treba Liberte privezati k vozu!

Vsega tega je bilo preveč, da bi Collettina vztrajnosti ne podlegla.

K vsemu temu so ji prinesli še obleko, ki bi jo Liberte morala obleči.

Colletta je bila uverjena, da jo ta kostim, delo desetih najspretnejših grizet predmestja St. Antoine, nenavadno lep.

Bela in rdeča barva ji je vedno zelo dobro pristojala, tembolj ker je bilo rdeče blago še z zlatom pretkano.

Tudi je bilo Colletti močno všeč, da mora imeti Liberte razpuščene lase, dolge in goste, prav take, kakršne je imela ravno Colletta.

Tudi ni ugovarjala temu, da bi Liberte imela na glavi rdečo frigijsko čepico z zlatim napisom.

Končno je izvedela, da mora Liberte na vsak način imeti lep in vitek stas in lice s plemenitimi potezami, vrednimi antične boginje.

Vseh teh prednosti pa Colletta pri najboljši volji ni mogla najti na ostalih, čeprav veselih in živahnih grizet iz St. Antoinea.

In ko so tedaj te med popolnim priznanjem nespornih prednosti Collette domoljubno žrtvovale svojo prirojeno nečimernost, bi naj ona ne žrtvovala domoljubno svoje takisto prirojene sramežljivosti? O tem ni bilo nikakega dvoma.

Colletta si je zato oblekla antični kostim in med splošnim navdušenjem stopila na voz boginje.

Sprevod je bil brž urejen in je krenil s trga Bastilje na buljvarje.

Feliks, ki je s tremi drugimi mladeniči predstavljal silo zaščite boginje Liberte, je stal na vozu in s ponosom zrl zdaj na obraz, zdaj na roke svoje ljubljenke, ki pa zanj sedaj ni imela niti pogleda niti rok.

Liberte je boginja svobode. Boginja je last vsega sveta, ne samo ene osebe.

Tako se je pomikal slavnostni sprevod.

Dim gorečih bakelj se je vil visoko nad glavami vseh in je nalikoval vihrajočemu črnemu peresu, posutemu z iskrami. Na vsakem koraku je raslo že dokaj številno spremstvo, sestoječe po večini iz žen in otrok.

Indijanci najbogatejše ljudstvo na svetu

Usoda rdečekožcev — Koliko jih še živi? — Indijanski milijonarji — Lastniki petrolejskih vrelcev.

Skoraj neverjetno se zdi, vendar je resnica! Najbogatejše ljudstvo na svetu so dandanes Indijanci, prvotni prebivalci Amerike. To je namreč razvidno iz statistike, ki jo je nedavno izdal Indian-Bureau v Washingtonu. Statistika navaja razne podrobnosti iz življenja rdečekožcev in ugotavlja, da trditev o izumiranju indijanskega plemena ni povsem točna, kajti število prebivalstva je od l. 1870. naraslo za 50.000 duš. Na ozemlju Zedinjenih držav je omenjenega leta živelo 300.000 rdečekožcev, danes jih je že 350.000. Število porodov je večje kakor pri belokožcih v Ameriki. Število porodov je znašalo pri Indijancih 27.5 od tisoč, pri ostalih Američanih pa 22.5 od tisoč. Na drugi strani je pa res, da je pri Indijancih umrljivost večja za celih 50 odstotkov.

Gmotni položaj rdečega plemena je razmeroma zelo ugoden in lahko se reče, da so Indijanci najbogatejši ljudstvo na svetu. Statistika navaja, da je premoženje indijanskega plemena vredno 15 milijard dolarjev in odpade torej povprečno na vsakega rdečekožca 43 tisoč dolarjev.

Seveda je razumljivo, da niso vsi Indijanci v posesti tolikega premoženja. V Newyorku, Chicagu, Detroitu in drugih mestih živi v bedi in siromaštvu na tisoče Indijancev. Večina izmed njih, zlasti oni, ki bivajo v takozvanih rezervacijah in to je povprečno 70 odstotkov vseh v USA bivajočih Indijancev, pa živi prav sijajno.

Kakor znano, so se pred 70 ali 80 leti vršili hudi boji med Indijanci in Američani. Beli človek je v svojem pohlepu preganjal rdečekožca vedno globlje v šumo in v nerodovitne pokrajine. Indijanci so se sicer žilavo borili, toda premoči so morali podleči. Končno je bilo sklenjeno premirje in Indijancem so bila dodeljena posebna ozemlja, takozvane rezervacije, katerih niso nikoli smeli zapustiti. Te rezervacije se še nahajajo v Oklahami, Novi Mekihi, Južni Dakoti, Arizoni itd. Tu so živeli Indijanci prav skromno in vse je kazalo, da bo žilavi rod počasi izumrl.

Toda usoda je hotela drugače. V rezervacijah so v zadnjih desetletjih odkrili ogromna petrolejska polja in ležišča nafte, ki so nedvomno najbogatejša v vsej Ameriki. Nerodovitne pokrajine so mahoma zadobile velikansko vrednost in petrolejske družbe so se kar pričele puliti za njihovo posest. Ker pa Indijance na podlagi sklenjenih pogodb niso mogli kratkomalo izgnati, so jim morali svet in zemljišče odkupiti ali pa jim nuditi primerno odškodnino. Indijanci so danes s petrolejskimi magnati vred večinoma solastniki bogatih vrelcev nafte in petroleja. Mnogi izmed njih so milijonarji, večina pa je spioh obogatela. — Premoženje Indijancev upravlja zgoraj omenjeni Indian-Bureau ki jim vsako leto dostavlja gotove zneske.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!
13

Tudi Američani imajo svojega toreadorja

Američani so te dni doživeli velik triumf. Njih srčna želja, dobiti domačega toreadorja, ki ga bo priznala tudi domovina bikoborb Španija, se je izpolnila. Mož se piše Sidney Franklin in je po rojstvu Newyorčan. Bikoborbe se je izučil v Ameriki, toda vedel je, da s tem še ni na višku slave. Ameriški in drugi bikoborci v Španiji ne uživajo posebnega ugleda in Španci jih prezirajo, češ da za ta poklic niso rojeni in da je to izključno španski privilegij.

No, Franklin ni okleval in je najavil svoj nastop v Madridu samem! To je bila za Špance nemala senzacija in nihče ni verjel, da se bo posrečilo Američanu zmagati, kaj šele triumfirati. Zato ni čuda, če je vladalo za nastop ameriškega toreadorja velikansko zanimanje in če je na dan bikoborbe vse drvelo v prostrano areno. Madridčani so napolnili areno do zadnjega kotička, prišel je sam Primo de Rivera, navzoča je bila celokupna vlada in razne odlične osebnosti.

Franklinov položaj ni bil preveč rožnat. Moral se je boriti z dvema bikoma, ki sta sta bila zelo krotka, kar bikoborbo samo otežkoča. Komaj mu je uspelo bika opozoriti nase. Končno je žival pobesnela in se vsa divja zaprašila proti njemu. Bik ga je podrl na tla, toda Franklin se je naglo pobral in posrečilo se mu je izmazati se. Pikadorji so nato začeli z dolgimi sulicami zbadati žival, banderili pa so mu zasajali s trakovi okrašena bodala v hrbet. Bik je bil strahovito divji, ko je zadonela trobenta, katere signal je pomenil, da je treba bika usmrtiti.

Z muleto, to je rdečim suknom, je junaški toreador bika še bolj razdražil in ga nato z enim samim sunkom zabodel, kar se vedno tudi izkušenim matadorjem ne posreči. Množica je bila kakor fascinirana in mu je priredila spontane burne ovacije.

Še bolj težka je bila borba z drugim bikom, ki ga je istotako podrl na tla in ga vlekel kakih 30 metrov za seboj po areni. Toda Franklin si je znal pomagati tudi iz tega obupnega položaja. Hladnokrvno je usmrtil tudi drugega bika. Tako si je pridobil naklonjenost in neomejeno zaupanje Špancev, ki bi ga kljub prvemu uspehu izzvižgali, če bi pred bikom bežal. Baje je dobil Franklin sijajne ponudbe za nastope v Španiji, zdi se pa, da se bo raje vrnil v Ameriko, kajti dolarji imajo tudi v njegovih očeh prednost.

Umor v jadrnici

Pariška kriminalna kronika je obogatela za nov senzacionalen slučaj. Gre za umor, ki je bil izvršen na jadrnici na reki Seini blizu bonneuilonskega mostu. Na zapuščeni jadrnici so namreč te dni našli v vrečo zavito popolnoma razkosano žensko truplo. Identitete neznanke niso mogli dognati, ugotovili so samo, da jestara 25 ali 30 let in da je najbrž iz boljše rodbine.

Seveda je strahoviti zločin silno razburil pariško prebivalstvo, zlasti, ker policija nima nobnega sledu za zločincem in niti ne ve, kdo je umorjenka. Javnost je prepričana, da v Parizu zopet straši zločinec Landrujeve vrste.

Policija je mobilizirala ves svoj štab in so njeni kriminalni uradniki noč in dan na delu. Prebivalstvo samo ji pomaga in je prejela že cele kopice pisem, ki se tičejo zagonetnega umora. Prebivalstvo daje policiji različne direktive, toda vse sledi so se doslej izkazale kot napačne. Največ preglavic dela policiji vprašanje, kdo je umorjenka. Prepričana je, da gre za kako Parižanko, in zato se je zanimala predvsem, kdo je v zadnjem času izginil iz Pariza. Rezultat je bil porazen, kajti samo v avgustu je iz Pariza zginilo okoli 1000 žensk, približno iste starosti kot umorjenka. Od teh jih 300 niso našli. Vse kaže, da zagonetni zločin ne bo tako kmalu pojasnjen.

Povodom odkritja bestijalnega zločina naglašajo francoski listi žalostno dejstvo, da v francoskih mestih vsako leto izgine okoli 18.000 oseb, od katerih jih najdejo le okoli 10.000, usoda ostalih pa je neznana.

Ni vse zlato, kar se sveti,

toda oglasi v **„Slovenskem Narodu"** imajo vedno uspeh! Poskusite in prepričali se boste!

Oglas.

Državna železarna v Varešu sprejme več

strokovnih zidarjev

za zidanje plavža (visoke peči).

Naj se javijo samo zidarji, ki so vešči precisnemu delu z dragocenim šamotnim materijalom.

Delo v akordu omogočuje največji zaslužek v tej stroki.

Direkcija državne železarne v Varešu
št. 13072

KDOR OGLAŠUJE, TA NAPREDUJE!

Dunajski velesejem

(Wiener-Messe)

1.—7. septembra 1929 (Rotunda do 8. septembra)

Posebne prireditve:

Mednarodni semenj za radio.

Razstava za hranila in živila. Razstava potrebščin za hotelske obrate. Razstava U. d. S. S. R. Razstava južnoafriške Unije. Tehnične novosti in iznajdbe. Semenj za gradnje in gradbo cest. Avstrijsko ruderstvo. Razstava francoske umetne obrti in luksuznega blaga. Salon dunajske kožuhovinske mode.

Pisarniška razstava. Reklamni semenj. Kmetijska in gospodarska vzorčna razstava.

IV. *Avstrijska razstava za ječmen.*

Razstava vrtnarstva.

Mlekarska razstava. Reja malih živali.

Zvezna poskušnja vina

II. *Avstrijski živalski semenj.*

(5. do 8. septembra 1929.)

Plemenska živina. Pitoma živina. Konji.

Brez vizuma! S sejemsko izkaznico in potnim listom svoboden prestop meje v Avstrijo. Ogrski prehodni vizum se s predložitvijo sejemske izkaznice dobi na meji.

Precejšnje vozne ugodnosti na jugoslov., ogrskih in avstrijskih železnicah, na Donavi, Jadranskem morju in v zračnem prometu. Pojasnila vseh vrst in sejemske izkaznice (po Din 56.—) pri

Wiener Messe A. G., Wien VII.

ter za časa lipskega jesenskega sejma pri poslovalnici v Leipzigu, Oesterr. Messhaus, ter pri častnih zastopstvih v Ljubljani: avstrijski konzulat, Dunajska cesta 31, Zveza za tujski promet v Sloveniji, Dunajska cesta 1 in Josip Zidar, Dunajska cesta 31.

Opozorilo!

Vsled slabo ponarejenih kemikalij Vaš razmnoževalec Opalograph maže in daje umazane in nejasne odtise. Prinesite aparat k meni, da ga Vam zopet uredim, in to brezplačno. Za dobro delovanje aparata jamčim, ako boste kupovali Preservat in Fixat z varstveno znamko Globus pri

Lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ulica štev. 6

Glavna zaloga in samoprodaja original Opalographa.

✝

Umrl je v nedeljo, dne 25. avgusta t. l. referent Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, gospod

Avgust Sedej

Bil je vesten in marljiv uradnik, vsem dober tovariš. Ohranimo mu lep spomin.

Ljubljana, dne 26. avgusta 1929.

OKROŽNI URAD ZA ZAVAROVANJE DELAVCEV.

»Mali oglasi«

Vsaka beseda **50 par.** *Plača se lahko tudi v znamkah. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo. — Najmanjši oglas* **Din 5.—**

Slabim

pošljemo brezplačno pojasnjujočo literaturo. Nov način obnavljanja moči, zdravja in delovne sposobnosti. Pišite na naslov: Miloš Marković, Beograd, Molerova 27. 1448

Brivski pomočnik

star 24 let, dober bubi štucer in ki zna tudi nekaj ondulirati, želi stalno mesto v Ljubljani. Nastopi lahko 1. do 6. septembra. — Djuro Lukačević, brivski salon. I. Križ, Dubrovnik. 1742

Posojilo

Trgovec, dobro obstoječ, želi 30 tisoč posojila za dobo 6 mesecev proti garanciji. Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Garancija — 1703«. 1736

Trgovino in gostilno

s posestvom ali brez kupim. Plačam takoj. Anton Kuznik, Sv. Lovrenc, p. Vel. Loka. 1740

Dve prazni sobi

pripravni za pisarno, v I. nadstropju, na Bleiweisovi cesti s 1. septembrom oddam. — Poizve se Bleiweisova cesta št. 18, I. nadstr. levo, med 2.—5. uro popoldne. 1737

L. Mikuš

LJUBLJANA Mestni trg 15

priporoča svojo zalogo dežnikov in solnčnikov ter sprehajalnih palic. Popravila se izvršujejo — točno in solidno —

Knjižnice

Več sto slovenskih, nemških, francoskih in ruskih knjig, vezanih poceni prodam. N. Cizerlj, Zavrč pri Ptuju 1747

Kemičarja praktika

sprejme takoj staro rudarsko podjetje v Dalmaciji za analizo rude v Splitu. Za informacije se je obrniti pismeno na družbo Jadransko-Primorski Bauxit d. d. Split, Spinutska 9. 1746

Posestvo

in vinograd v Rogaški Slatini — 20 minut oddaljeno od kopališča — prodam. Dopis na Gustika Šikič, Rogaška Slatina. 1745

Čevljar. pomočnike

samostojne delavce, išče čevljarska delavnica za težke bakandže. Delo stalno. Josip Salkay, Slavonska Požega. 1744

Kislo zelje

novo, la., v vsaki množini dobavlja po zelo nizki ceni J. Oražem, trgovina kislega zelja, Moste pri Ljubljani. 1715

Gospodična

zmožna slov. in nemškega jezika, strojepisja ter vseh pisarniških del, išče službo. Nastop lahko takoj ali pozneje. Ponudbe na upravo lista pod »Začetnica«/1681«.

najboljšim uspehom

se nad 23 let uporabljajo Larucin kapsule za ozdravljenje spolnih bolezni (tripper, belo kapanje). V vsaki lekarni puščica Din 25.— S pošto pošlje lekarna Blum, Subotica 29-L

Makulaturni papir

kg à Din 4·—

prodaja uprava „Slovenskega Naroda,

Urejuje: Josip Zupančič. — Za »Narodno tiskarno«: Fran Jezeršek. — Za upravo in inseratni del lista: Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.